

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
правового регулювання економіки
Протокол № 1 від 02.09.2024 р

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

08 Право
081 Право
перший (бакалаврський)
Правове регулювання економіки

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

обов'язкова
українська

Розробник : к.ю.н, доцент

Олександр ЛИСЯК

Завідувач кафедри
Правового регулювання економіки

Юрій ШИНКАРЬОВ

Гарант програми

Лариса ЄРОФЄЄНКО

Харків
2025

ВСТУП

Дисципліна «Господарське право» є обов'язковою навчальною дисципліною, що вивчається здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньою програмою «Правове регулювання економіки» спеціальності 081 Право. Вивчення господарського права є необхідним для підготовки фахівців, які будуть успішно працювати в умовах сучасної економіки та правової системи.

Актуальність вивчення навчальної дисципліни «Господарське право» є беззаперечною, зважаючи на той факт, що українське законодавство у сфері господарського права постійно оновлюється та модернізується для відповідності міжнародним стандартам і інтеграції в європейські економічні структури. Це створює потребу в нових знаннях та адаптації до змін у правовій системі. Вивчення господарського права формує професійні компетенції для юристів, що працюватимуть у бізнесі, а також для економістів, фінансистів, менеджерів, які повинні розуміти правові аспекти господарської діяльності. Знання та навички, отримані здобувачами в процесі вивчення навчальної дисципліни, а також результати навчання, яких дозволить досягти навчальний процес, зможуть задовольнити потреби здобувачів у необхідності стати фахівцями, здатними чітко і оперативно реагувати на зміни законодавства у будь-якій сфері господарювання, а також застосовувати отримані знання у практичних ситуаціях, що необхідно в умовах сучасних процесів становлення державної економіки.

Метою дисципліни є надання здобувачам вищої освіти необхідних теоретичних знань про правове регулювання господарських правовідносин, набуття ними основних умінь по застосуванню норм господарського законодавства на практиці, підготовка кваліфікаційних фахівців, які б могли успішно працювати в ринкових умовах, формування практичних навичок у здобувачів у сфері господарської діяльності, необхідних для здійснення захисту законних прав та інтересів суб'єктів господарських правовідносин.

Завданнями навчальної дисципліни є: формування у здобувачів знань предметної області та розуміння професійної діяльності, знання і розуміння завдань, принципів, доктрин, а також змісту правових інститутів господарського права; оволодіння здатністю застосовувати знання у практичних ситуаціях, здатністю до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення, аналізу правових проблем та обґрунтування правових позицій, здатністю до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації, здійснення правового супроводу діяльності суб'єктів господарювання.

Предметом навчальної дисципліни є господарські відносини, що виникають у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання.

Об'єктом навчальної дисципліни є правові норми, які регулюють суспільні відносини у сфері організації та здійснення господарської діяльності з метою отримання прибутків чи без такої мети.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
RH1	ЗК1, ЗК2, ЗК9, СК16
RH5	ЗК1, ЗК2, ЗК3, СК8, СК9, СК10, СК12, СК13
RH6	ЗК1, ЗК2, ЗК4, ЗК7, ЗК8, СК8, СК10, СК13, СК14
RH9	ЗК16
RH12	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК7, ЗК8, СК8, СК9, СК10, СК12, СК14
RH13	ЗК1, ЗК2, ЗК4, ЗК8, ЗК9, СК8, СК9, СК10, СК12, СК14
RH15	ЗК2, ЗК3, ЗК6, ЗК7, СК9, СК10, СК14, СК16
RH18	ЗК2, ЗК3, ЗК15, ЗК16, СК8, СК9, СК12, СК13, СК16
RH19	ЗК2, ЗК3, ЗК7, СК8, СК9, СК10, СК13, СК16
RH20	ЗК1, ЗК3, ЗК4, ЗК7, ЗК16, СК9, СК10, СК11, СК12, СК13, СК16
RH22	ЗК2, ЗК3, ЗК7, ЗК8, ЗК9, ЗК16, СК10, СК14, СК15, СК16
RH23	СК17, СК18, СК19

RH1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.

RH5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

RH6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

RH9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

RH12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

RH13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

RH15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

RH18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

RH19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

РН22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

РН23. Здійснювати правовий супровід діяльності суб'єктів господарювання.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК15. Здатність до самостійної підготовки проєктів актів правозастосування.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

СК17. Усвідомлення впливу правових норм на економічні, зокрема, господарські відносини.

СК18. Знання і розуміння завдань, принципів, доктрин, а також змісту правових інститутів господарського права та господарського процесуального права.

СК19. Здатність здійснювати правовий супровід діяльності суб'єктів господарювання.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5 семестр

Змістовий модуль 1. Загальні положення господарського права, правовий статус підприємств та їх об'єднань

Тема 1. Загальні положення про господарське право.

Поняття, ознаки та види господарських відносин. Поняття і предмет господарського права. Основні принципи господарського права та методи правового регулювання господарських відносин. Джерела господарського права. Система господарського законодавства України. Поняття та види господарської діяльності.

Тема 2. Основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання

Участь держави, органів державної влади, органів місцевого самоврядування в господарській діяльності. Форми реалізації державою економічної політики. Основні напрями економічної політики держави. Прогнозування та планування економічного і соціального розвитку. Засоби державного регулювання господарської діяльності. Податки в механізмі державного регулювання господарської діяльності. Державний контроль та нагляд за господарською діяльністю.

Тема 3. Загальні положення про суб'єктів господарювання. Підприємництво як вид господарської діяльності. Некомерційне господарювання. Поняття, ознаки та види суб'єктів господарювання. Створення та припинення суб'єкта господарювання. Основні права та обов'язки суб'єктів господарювання.

Тема 4. Правовий статус підприємств

Поняття, ознаки, види та організаційно-правові форми підприємств. Створення підприємств. Організаційна структура підприємства. Припинення підприємств чи їх діяльності. Державні та комунальні унітарні підприємства. Приватні підприємства. Інші види підприємств.

Тема 5. Правовий статус об'єднань підприємств

Поняття, ознаки, види та організаційно-правові форми об'єднань підприємств. Створення, припинення управління об'єднанням підприємств. Асоційовані підприємства. Холдингові компанії.

Тема 6. Правовий статус підприємств колективної власності.

Поняття підприємства колективної власності. Поняття кооперативу. Порядок створення кооперативу. Членство в кооперативі. Органи управління кооперативу. Майно кооперативу та джерела його формування. Фонди кооперативу. Економічні засади діяльності кооперативів. Майнова відповідальність кооперативу та його членів. Реорганізація та ліквідація кооперативу. Поняття кооперативного об'єднання. Трудові відносини в кооперативних організаціях. Правовий статус виробничого кооперативу. Споживча кооперація. Підприємства споживчої кооперації.

Тема 7. Правовий статус кредитних спілок, підприємств релігійних організацій та благодійних організацій. Громадянин як суб'єкт господарювання.

Правовий статус підприємства релігійної організації. Правовий статус кредитних спілок у сфері господарювання. Правовий статус благодійних організацій у сфері господарювання.

Поняття фізичної особи-підприємця. Набуття статусу підприємця. Основні права та обов'язки фізичної особи-підприємця. Припинення діяльності фізичної особи-підприємця

Змістовий модуль 2. Правовий статус окремих господарських товариств та майнова основа їх діяльності

Тема 8. Правовий статус господарських товариств

Поняття та види господарського товариства. Створення господарських товариств. Установчі документи господарських товариств. Склад і правовий режим майна господарських товариств. Органи управління господарських товариств. Припинення господарських товариств.

Тема 9. Правовий статус товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю.

Поняття про товариство з обмеженою відповідальністю. Учасники товариства, їх права та обов'язки. Поняття про корпоративний договір та безвідкличну довіреність з корпоративних прав. Створення товариства з обмеженою відповідальністю. Статутний капітал та вклади учасників. Управління товариством. Поняття про значні правочини та правочини, щодо вчинення яких є заінтересованість. Відповідальність товариства та його учасників. Виділ та припинення товариства.

Особливості правового статусу товариства з додатковою відповідальністю.

Тема 10. Правовий статус акціонерних товариств

Правовий статус акціонерного товариства. Типи акціонерних товариств. Акціонери товариства. Акціонерне товариство з одним акціонером. Права та обов'язки акціонерів. Заснування акціонерного товариства. Капітал акціонерного товариства. Цінні папери акціонерного товариства. Дивіденди акціонерного товариства. Загальні збори акціонерного товариства. Наглядова рада акціонерного товариства. Виконавчий орган акціонерного товариства. Корпоративний секретар. Придбання значного та контрольного пакета акцій акціонерного товариства. Викуп та обов'язковий викуп акціонерним товариством розміщеним ним цінних паперів. Значні правочини та правочини, щодо вчинення яких є заінтересованість. Перевірка фінансово-господарської діяльності акціонерного товариства. Виділ та припинення акціонерного товариства.

Тема 11. Правовий статус повних та командитних товариств.

Поняття повного товариства. Зміст засновницького договору про повне товариство. Управління повним товариством. Ведення справ повного товариства.

Про заборону учасникам повного товариства конкурувати з повним товариством. Зміни у складі учасників. Відступлення частки (її частини) учасника повного товариства. Вихід учасника з повного товариства. Виключення учасника з повного товариства. Звернення стягнення на частку учасника в повному товаристві. Відповідальність учасників за борги повного товариства.

Поняття командитного товариства. Зміст засновницького договору про командитне товариство. Застосування щодо командитного товариства норм про повне товариство. Учасники командитного товариства. Управління справами командитного товариства. Вступ вкладника до командитного товариства. Права вкладників командитного товариства. Обов'язки вкладників командитного товариства. Управління справами командитного товариства. Відповідальність вкладника командитного товариства. Особливості припинення командитного товариства.

Тема 12. Основні положення про майнову основу господарювання.

Загальні положення про майнову основу господарювання. Правовий режим майна приватної власності у сфері господарювання. Правовий режим майна державної власності у сфері господарювання. Правовий режим майна комунальної власності у сфері господарювання. Правовий режим використання природних ресурсів суб'єктами господарювання. Правовий режим цінних паперів у сфері господарювання. Правовий режим інтелектуальної власності у сфері господарювання.

6 семестр

Змістовий модуль 3. Господарські зобов'язання, конкуренція та відповідальність у сфері господарювання

Тема 13. Загальні положення про господарські зобов'язання, господарський договір

Поняття і підстави виникнення господарських зобов'язань. Види господарських зобов'язань. Виконання господарських зобов'язань. Забезпечення виконання господарських зобов'язань. Припинення і недійсність господарських зобов'язань. Правова основа, поняття й ознаки господарських договорів. Види, система і функції господарських договорів. Зміст, істотні умови господарських договорів. Загальний порядок укладання господарських договорів. Зміна та розірвання господарських договорів.

Тема 14-15. Правове регулювання економічної конкуренції. Обмеження монополізму, захист від недобросовісної конкуренції

Конкуренція у сфері господарювання. Обмеження монополізму в економіці. Зловживання монопольним становищем на ринку. Природні монополії. Неправомірні угоди між суб'єктами господарювання. Дискримінація суб'єктів господарювання. Недобросовісна конкуренція. Неправомірне використання ділової репутації суб'єкта господарювання. Створення перешкод суб'єктам господарювання у процесі конкуренції. Досягнення неправомірних переваг у конкуренції. Неправомірне збирання, розголошення та використання відомостей, що є комерційною таємницею. Відповідальність за недобросовісну конкуренцію. Правила професійної етики у конкуренції. Захист прав споживачів. Державний контроль за дотриманням антимонопольно-конкурентного законодавства. Антимонопольно-конкурентне законодавство.

Тема 16. Основні засади господарсько-правової відповідальності. Позасудовий і судовий захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання

Господарсько-правова відповідальність у сфері господарювання. Відшкодування збитків у сфері господарювання. Штрафні санкції у сфері господарювання. Оперативно-господарські санкції у сфері господарювання. Адміністративно-господарські санкції у сфері господарювання. Захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.

Тема 17. Правова основа відновлення платоспроможності суб'єкта господарювання. Правове регулювання банкрутства

Поняття неплатоспроможності та банкрутства. Процедури, що застосовуються до неплатоспроможного боржника. Характеристика учасників у процедурі банкрутства. Проведення у справі про банкрутство. Розпорядження майном боржника. Санація боржника. Ліквідаційна процедура. Продаж майна в провадженні у справі про банкрутство. Закриття провадження у справі про банкрутство. Особливості провадження у справах про банкрутство окремих категорій боржників. Державна політика з питань банкрутства. Відповідальність за порушення законодавства про банкрутство.

Змістовий модуль 4. Специфіка правового регулювання окремих видів господарської діяльності

Тема 18. Особливості правового регулювання господарсько-торговельної діяльності

Особливості правового регулювання господарсько-торговельної діяльності. Правове регулювання матеріально-технічного постачання та збуту. Договір

поставки. Контрактація сільськогосподарської продукції. Правове регулювання енергопостачання. Біржова торгівля. Оренда майна та лізинг. Інші види господарсько-торговельної діяльності.

Тема 19. Комерційне посередництво (агентські договори) у сфері господарювання

Поняття та правова основа комерційного посередництва (агентської діяльності). Суб'єкти агентської діяльності. Умови здійснення агентської діяльності. Агентський договір: поняття, предмет, порядок укладання та припинення. Відповідальність за порушення законодавства про агентську діяльність.

Тема 20. Правове регулювання капітального будівництва

Поняття та правова основа будівельної діяльності. Учасники будівельної діяльності. Умови і порядок здійснення будівельної діяльності. Система договірних зв'язків. Відповідальність за порушення законодавства про будівельну діяльність.

Тема 21. Правове регулювання перевезення вантажів

Перевезення вантажів як вид господарської діяльності. Договір перевезення вантажу. Приймання вантажу до перевезення. Зміна умов перевезення. Одержання вантажу в пункті призначення. Плата за перевезення вантажів. Договір мультимодального перевезення. Відповідальність перевізника. Вирішення спорів щодо перевезень. Договір транспортного експедирування.

Тема 22. Використання у підприємницькій діяльності прав інших суб'єктів господарювання (комерційна концесія).

Поняття комерційної концесії та комерційної субконцесії. Договір комерційної концесії: порядок укладання, зміна та розірвання. Обов'язки правоволодільця та користувача. Відповідальність право володільця за вимогами, що заявляються до користувача. Наслідки зміни торговельної марки чи іншого позначення правоволодільця.

Тема 23. Правове регулювання інноваційної діяльності.

Поняття та види інноваційної діяльності. Правовий режим інноваційних проєктів, продуктів і продукції. Суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності. Державне регулювання інноваційної діяльності. Договірні відносини у інноваційній діяльності.

Тема 24. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Спеціальний режим господарювання

Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності, їх права та обов'язки. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Зовнішньоекономічні договори (контракти). Відповідальність за порушення законодавства про зовнішньоекономічну діяльність. Іноземні інвестиції.

Визначення спеціального режиму господарювання. Поняття спеціальної (вільної) економічної зони, територія і статус. Типи спеціальних (вільних) економічних зон. Державні гарантії інвестицій у спеціальній (вільній) економічній зоні. Законодавство, що діє на території спеціальної (вільної) економічної зони. Концесія. Поняття про інші види спеціальних режимів господарської діяльності. Гарантії прав учасників господарських відносин в умовах спеціального режиму господарювання.

Перелік практичних (семінарських) занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) завдань

Назва теми	Зміст
5 семестр	
Тема 1. Завдання 1.	Визначити поняття, ознаки та види господарських відносин, поняття і предмет господарського права. Знати основні принципи господарського права та методи правового регулювання господарських відносин, джерела господарського права. Розуміти систему господарського законодавства України. Визначати поняття та види господарської діяльності.
Тема 2. Завдання 2.	Визначити участь держави в господарській діяльності. Знати форми реалізації та основні напрями економічної політики держави, прогнозування та планування економічного і соціального розвитку, засоби державного регулювання господарської діяльності, державний контроль та нагляд за господарською діяльністю.
Тема 3. Завдання 3.	Розуміти загальні положення про суб'єктів господарювання. Знати поняття, ознаки та види суб'єктів господарювання. Розуміти порядок створення та припинення суб'єкта господарювання, основні права та обов'язки суб'єктів господарювання.
Тема 4. Завдання 4.	Розуміти правовий статус, організаційно-правові форми та види підприємств. Знати порядок створення та припинення підприємств, їх організаційну структуру.

Тема 5. Завдання 5.	Знати поняття, ознаки, види та організаційно-правові форми об'єднань підприємств. Розуміти порядок створення, припинення управління об'єднанням підприємств. Визначати асоційовані підприємства, холдингові компанії.
Тема 6. Завдання 6.	Розуміти правовий статус підприємств колективної власності.
Тема 7. Завдання 7.	Розуміти правовий статус кредитних спілок, підприємств релігійних організацій та благодійних організацій. Знати поняття фізичної особи-підприємця, порядок набуття статусу підприємця та припинення діяльності фізичної особи-підприємця. Розуміти основні права та обов'язки фізичної особи-підприємця.
Тема 8. Завдання 8.	Розуміти правовий статус господарських товариств.
Тема 9. Завдання 9.	Розуміти правовий статус товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю.
Тема 10. Завдання 10.	Розуміти правовий статус акціонерних товариств.
Тема 11. Завдання 11.	Розуміти правовий статус повних та командитних товариств.
Тема 12. Завдання 12.	Розуміти основні положення про майнову основу господарювання.
6 семестр	
Тема 13. Завдання 13.	Знати загальні положення про господарські зобов'язання, господарський договір.
Тема 14. Завдання 14.	Знати правове регулювання економічної конкуренції.
Тема 15. Завдання 15.	Розуміти правове регулювання обмеження монополізму, захисту від недобросовісної конкуренції.
Тема 16. Завдання 16.	Розуміти основні засади господарсько-правової відповідальності, позасудовий і судовий захист прав і законних інтересів суб'єктів господарювання.
Тема 17. Завдання 17.	Розуміти правову основу відновлення платоспроможності суб'єкта господарювання. Правове регулювання банкрутства
Тема 18. Завдання 18.	Розуміти особливості правового регулювання господарсько-торгівельної діяльності.
Тема 19. Завдання 19.	Розуміти поняття та правову основу комерційного посередництва (агентських договорів) у сфері господарювання.
Тема 20. Завдання 20.	Розуміти поняття та правову основу будівельної діяльності.

Тема 21. Завдання 21.	Розуміти правову основу правового регулювання перевезення вантажів.
Тема 22. Завдання 22.	Розуміти особливості правового регулювання використання у підприємницькій діяльності прав інших суб'єктів господарювання (комерційна концесія).
Тема 23. Завдання 23.	Розуміти поняття та види інноваційної діяльності, правовий режим інноваційних проектів, продуктів і продукції, суб'єкти та об'єкти інноваційної діяльності, державне регулювання інноваційної діяльності.
Тема 24. Завдання 24.	Розуміти правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності та спеціального режиму господарювання.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми	Зміст
5 семестр	
Тема 1. Завдання 1.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 2. Завдання 2.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 3. Завдання 3.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 4. Завдання 4.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 5. Завдання 5.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 6. Завдання 6.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою. Виконання творчого завдання. Підготовка до контрольної роботи.
Тема 7. Завдання 7.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою. Написання модульної контрольної роботи.
Тема 8. Завдання 8.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 9. Завдання 9.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 10. Завдання 10.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 11. Завдання 11.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою. Виконання індивідуального завдання. Підготовка до модульної контрольної роботи.

Тема 12. Завдання 12.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою. Написання контрольної роботи.
6 семестр	
Тема 13. Завдання 13.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою.
Тема 14. Завдання 14.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 15. Завдання 15.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 16. Завдання 16.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу). Підготовка до модульної контрольної роботи.
Тема 17. Завдання 17.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою. Написання контрольної роботи.
Тема 18. Завдання 18.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 19. Завдання 19.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 20. Завдання 20.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 21. Завдання 21.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 22. Завдання 22.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, виконання домашнього завдання (вирішення кейсу).
Тема 23. Завдання 23.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою, підготовка до контрольної роботи.
Тема 24. Завдання 24.	Вивчення теоретичного матеріалу за темою. Написання контрольної роботи. Підготовка до екзамену.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 1-24)).

Наочні (візуалізація (Тема 1-24)).

Практичні (практична робота (Тема 1-24), кейс-метод (Тема 1-5, 8-10, 14-16, 18-22), творче завдання (Тема 6), індивідуальне завдання (Тема 11)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Оцінювання під час 5-го семестру.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів: – для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Підсумкова оцінка за результатами 5-го семестру визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік – сумуванням всіх балів, отриманих під час поточного контролю.

Під час викладання навчальної дисципліни у 5-му семестрі використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: ситуаційні завдання (40 балів (по 5 балів за кожне)), творче завдання (10 балів), індивідуальне завдання (10 балів), модульна контрольна робота (15 балів), підсумкова контрольна робота (25 балів).

Семестровий контроль у 5-му семестрі проводиться у формі диференційованого заліку або заліку.

Оцінювання під час 6-го семестру.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль у 6-му семестрі включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) - 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним - 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

- для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) - сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни у 6-му семестрі використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: виконання практичних (ситуаційних) завдань (40 балів), дві письмові контрольні роботи (20 балів (по 10 балів за кожну контрольну роботу)).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит)).

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Навчальна дисципліна “Господарське право”

Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Спеціальність 081 «Право»

Освітня програма «Правове регулювання економіки»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1.

I. ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

ТЕСТИ

(Максимальна кількість балів за виконання цього завдання - 10 балів (по 1 балу за кожне тестове завдання):

1. Надайте правильну відповідь.

Господарськими правовідносинами – відносини, що складаються/ виникають:

1. між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю
2. між структурними підрозділами суб'єкта господарювання, та відносини суб'єкта господарювання з його структурними підрозділами
3. у процесі організації та здійснення господарської діяльності між суб'єктами господарювання, а також між цими суб'єктами та іншими учасниками відносин у сфері господарювання
4. між суб'єктами господарювання при безпосередньому здійсненні господарської діяльності

2. Надайте правильну відповідь.

Держава здійснює контроль і нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання тільки у такій сфері:

1. монополізму та конкуренції (з питань додержання антимонопольно-конкурентного законодавства)
2. внутрішньо-економічної діяльності
3. обрання виду підприємницької діяльності

3. Надайте правильну відповідь.

Некомерційне господарювання – це:

1. самотійна систематична господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання, спрямована на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку
2. самотійна господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання, спрямована на досягнення економічних, соціальних, та інших результатів з метою отримання прибутку
3. самотійна несистематична господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання, спрямована на одержання прибутку

4. Надайте правильну відповідь.

Кооператив – це:

1. господарська організація, утворена у складі двох або більше підприємств з метою координації їх виробничої, наукової та іншої діяльності для вирішення спільних економічних та соціальних завдань
2. самотійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності
3. юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які добровільно об'єдналися на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування
4. унітарне підприємство, засноване на власності об'єднання громадян (громадської організації, політичної партії) або власності релігійної організації для здійснення господарської діяльності з метою виконання їх статутних завдань
5. неприбуткова організація, заснована громадянами у встановленому законом порядку на засадах добровільного об'єднання грошових внесків з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні інших фінансових послуг

5. Надайте правильну відповідь.

Підприємства релігійної організації:

1. можуть здійснювати видавничу, поліграфічну, виробничу, реставраційно-будівельну, сільськогосподарську та іншу господарську діяльність
2. можуть здійснювати видавничу, поліграфічну діяльність
3. можуть здійснювати реставраційно-будівельну діяльність
4. не можуть здійснювати господарську діяльність

6. Кредитна спілка – це:

1. прибуткова організація, заснована громадянами у встановленому законом порядку на засадах добровільного об'єднання грошових внесків з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні інших фінансових послуг

2. прибуткова організація, заснована громадянами у встановленому законом порядку на засадах добровільного об'єднання грошових внесків з метою надання фінансових послуг

3. неприбуткова організація, заснована громадянами у встановленому законом порядку на засадах добровільного об'єднання грошових внесків з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні та наданні інших фінансових послуг

4. неприбуткова організація, заснована громадянами у встановленому законом порядку на засадах добровільного об'єднання грошових внесків з метою задоволення потреб її членів у взаємному кредитуванні

7. Надайте правильну відповідь.

Громадянин, який бажає реалізувати своє конституційне право на підприємницьку діяльність:

1. після проходження відповідних реєстраційних та інших передбачених законодавством процедур не втрачає і не змінює свого статусу фізичної особи, якого він набув з моменту народження

2. після проходження відповідних реєстраційних та інших передбачених законодавством процедур втрачає свій статусу фізичної особи та набуває ознак суб'єкта господарювання

8. Надайте правильну відповідь.

У сфері господарювання застосовуються такі види господарських санкцій:

1. відшкодування збитків, штрафні санкції, оперативно-господарські санкції, адміністративно-господарські санкції

2. штрафні санкції та оперативно-господарські санкції

3. відшкодування збитків, штрафні санкції, оперативно-господарські санкції

9. Надайте правильно відповідь.

Який із перерахованих суб'єктів може бути визнаний банкрутом?

1. казенне підприємство

2. фізична особа-підприємець

3. відокремлений структурний підрозділ господарської організації

10. Надайте правильно відповідь.

Підприємці, які діють в чужих інтересах, але від власного імені:

1. є комерційними агентами

2. не є комерційними агентами

II. ВІДКРИТЕ ПИТАННЯ

(Максимальна кількість балів за виконання цього завдання - 14 балів)

1. Проаналізуйте та розкрийте співвідношення господарського права з іншими галузями права. Наведіть приклади.

ІІІ. ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ

(Максимальна кількість балів за виконання цього завдання - 16 балів)

1. Головне управління Державної податкової служби України у Харківській області подало до адміністративного суду позов про ліквідацію Товариства з обмеженою відповідальністю «М.» у зв'язку з допущеним останнім грубим, як на думку заявника, порушенням закону – неподанням ТОВ податкової звітності.

1. Чи підлягає позов задоволенню? Обґрунтуйте свою правову позицію.

2. Які є підстави для припинення юридичної особи?

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ РОБІТ

Екзаменаційний білет включає 10 тестів, одне відкрите питання та одне практичне завдання. Кожне з завдань оцінюється певною кількістю балів, відповідно до рівня їх складності. Сумарна кількість балів складає 40 балів.

Тести.

Вірна відповідь на тестове питання оцінюється в 1 бали. Максимальна кількість балів – 10

Відкрите питання.

Вірна відповідь на одне відкрите питання оцінюється в 14 балів, із них:

14 – за наявність всіх складових ознак категорії /всіх видів правового явища, зазначених у чинному законодавстві України.

Практичні завдання.

Практичне завдання – ситуаційне завдання (кейс) 1 шт.

Здобувачу надається життєва ситуація, а йому слід вирішити яку норму права і як саме слід застосовувати у цій ситуації.

Максимальна оцінка за виконання практичних завдань становить 16 балів, із них:

4 балів – за правильність вибору доктринальних положень та норми права;

4 балів – за правильний алгоритм вирішення завдання;

3 балів – за наявність пояснень щодо алгоритму вирішення завдання.

4 балів – за наявність і ґрунтовність висновку;

1 балів – за охайність виконання.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Господарське право: підручник. підручник [Електронний ресурс]/ В. В. Сергієнко, Ю. Ю. Браславець, Н. М. Капустян та ін. ; за заг. ред. канд. юрид. наук, професора В. В. Сергієнка. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 412 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://surl.li/zgtejb>
2. Господарське право : навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форми навчання) / Подцерковний О. П., Добровольська В. В., Зятіна Д. В., Будурова Г. М. – Одеса : НУ "ОЮА", 2021. – 166 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://hdl.handle.net/11300/14352>

Додаткова

3. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. № 436-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 р. № 1798-XII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>
5. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності. Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
6. Про захист економічної конкуренції. Закон України від 11.01.2001 р. № 2210-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
7. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності. Закон України від 11.09.2003 р. № 1160-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>
8. Про акціонерні товариства. Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>
9. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю. Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>
10. Єрофєєнко Л. В. Щодо захисту авторського права у мережі Інтернет / Л. В. Єрофєєнко // Правові новели. Науковий юридичний журнал. – Херсон : Міжнародний університет бізнесу і права, 2019. - № 7. - С.41-45. – Режим доступу <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29360>
11. Лисяк О. І. Правовий аналіз деяких проблем розмежування антиконкурентних узгоджених дій та неправомірних угод між суб'єктами господарювання / О. І. Лисяк // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди «Право». – Харків, 2023. – Вип. 37. – С. 44 – 51. – Режим доступу <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29774>

12. Суц О. П. Юридична характеристика спеціального інвестиційного договору / О. П. Суц // Право та інновації. - 2023. - № 1(41). - С. 40–48. – Режим доступу <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29235>

13. Суц О. П. Правове становище комунальних корпоративних підприємств / О. П. Суц. // Територіальна громада – суб'єкт права комунальної власності : зб. тез наук. допов. і повідомл. наук. - практ. конф. вчених, практикуючих юристів, аспірантів та студентів, 11 груд. 2020 р. : тези допов. – Харків : Нац. акад.прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самовр., 2020. – С. 10-14. – Режим доступу <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/24891>

14. Остапенко О. Г. Правові засади здійснення господарської діяльності суб'єктів господарювання в умовах пандемії / О. Г. Остапенко // Актуальні проблеми приватно та приватного права: матеріали III міжнар. наук.-практ. конф., присвяченій 92-річчю від дня народження член-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, д.ю.н., професора Процевського О.І., 2 квіт. 2021 р. – Харків, 2021. – С. 283-286. – Режим доступу <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/25698>

Інформаційні ресурси

15. Офіційний сайт Верховної Ради України. Розділ «Законодавство України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>

16. Єдиний державний реєстр судових рішень. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/>

17. Верховний Суд. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/-perelik_sprav/

18. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни «Господарське право», розроблений в ПНС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=11430>